

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet
Politidirektoratet

Nr.
GI-03/2026

Vår ref
26/3106-KEAB

Dato
29.05.2026

GI-03/2026 Instruks om tolkning av utlendingslovens bestemmelse om utvisning av mindreårige EØS-borgere

Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet viser til departementets alminnelige instruksjonsadgang, samt utlendingsloven § 76 annet ledd, som innebærer at departementet kan gi Utlendingsdirektoratet generelle instruksjoner om blant annet lovtolkning og skjønnsutøvelse.

Formålet med instruksjonen er å gi nærmere føringer for behandlingen av saker om utvisning av mindreårige EØS-borgere etter utlendingsloven § 122.

Bakgrunn:

Utlendingslovens regler om utvisning gjelder i utgangspunktet også overfor mindreårige. Det gjelder ikke på samme måte som i straffesakssammenheng, noen nedre lavalder. Etter utlendingsloven § 122 andre ledd bokstav c, kan en mindreårig EØS-borger likevel bare utvises hvis:

«det er tvingende nødvendig av hensyn til offentlig sikkerhet. Dette gjelder likevel ikke overfor mindreårige hvis utvisning av den mindreårige er nødvendig for å ivareta hensynet til barnets beste.»

Bestemmelsen gjennomfører Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF av 29. april 2004 (unionsborgerdirektivet) artikkel 28 nr. 3. I fortalepunkt 24 i

unionsborgerdirektivet, er følgende forutsatt når det gjelder spørsmålet om utvisning av mindreårige EØS-borgere (departementets uthevinger):

“24) Accordingly, the greater the degree of integration of Union citizens and their family members in the host Member State, the greater the degree of protection against expulsion should be. Only in exceptional circumstances, where there are imperative grounds of public security, should an expulsion measure be taken against Union citizens who have resided for many years in the territory of the host Member State, in particular when they were born and have resided there throughout their life. **In addition, such exceptional circumstances should also apply to an expulsion measure taken against minors, in order to protect their links with their family, in accordance with the United Nations Convention on the Rights of the Child, of 20 November 1989**”

Departementet er ikke kjent med at det foreligger noen rettsavgjørelser eller sentrale rettskilder av annen art som drøfter anvendelsen av unionsborgerdirektivet overfor mindreårige som reiser inn eller oppholder seg i utvisningsstaten, uten å ha noen etablert tilværelse der.

Spørsmålet har ikke tidligere vært viet særlig oppmerksomhet, men som følge av flere saker hvor mindreårige er involvert i kriminelle nettverk som opererer på tvers av grensene, har tematikken fått aktualitet. Følgende fiktive eksempler illustrerer hvordan spørsmålet kan oppstå i praksis:

Eks. 1:

A og B er EØS-borgere fra et naboland og i 16-17 års alderen. De er bosatt i nabolandet med foreldrene sine. De blir påtruffet av politiet i Oslo i forbindelse med en konfrontasjon med en norsk ungdomsgjeng på Oslo S. Begge har kommet med tog samme dag. De sier de skal på en konsert senere på kvelden.

Situasjonen på Oslo S blir roet ned og ungdommene forlater området. Tre dager senere blir A og B påtruffet av politiet i forbindelse med uttrykning til en leilighet hvor det er rapportert om husbråk. A og B oppholder seg i leiligheten sammen med flere norske borgere som er kjent for politiet fra før, og som er involvert i ulike typer kriminalitet. Politiet finner en god del brukerdoser med kokain i leiligheten, men A og B blir ikke pågrepet i denne forbindelse.

Politiet gjør undersøkelser med myndighetene i nabolandet, og mottar informasjon derfra om at A og B er kjente medlemmer i et kriminelt ungdomsnettverk og har flere registrerte saker knyttet til barneran, vold, narkotika, tyverier, trusler mv. På grunn av deres lave alder har de kun blitt straffet og ilagt mildere straffereaksjoner i noen få av sakene.

To dager senere kommer A og B på ny i kontakt med politiet i forbindelse med en slåsskamp utenfor et utested i Oslo. Omstendighetene er uklare.

Dagen etter blir A og B pågrepet i forbindelse med et barneran. De blir nå bortvist til nabolandet før saken er fulgt opp i straffesakssporet. Politiet fanger samtidig opp på sosiale medier at A og B fremsetter trusler mot en ungdom de kom i

konflikt med i Norge, og får melding fra politiet i nabolandet om at de planlegger å reise tilbake til Norge «for å gjøre opp».

Politiet reiser spørsmål overfor UDI om utvisning.

Eks. 2:

A og B er begge 16 år og borgere av et naboland. Politiet har etterretningsinformasjon om at begge er på stadige reiser til Norge og under oppholdet blir brukt som narkotikaselgere av et kriminelt nettverk i nabolandet. Det er også informasjon som tyder på at de har vært involvert i barneran og trusler mot andre ungdommer i Norge.

Både A og B har fått ulike typer reaksjoner i hjemlandet på grunn av en rekke lovbrudd.

Politiet mener at bortvisning ikke er tilstrekkelig og retter spørsmål til UDI om hvorvidt det er grunnlag for utvisning.

Eks. 3:

A er 16 år og kommer fra et EU-land i Mellom-Europa. Han blir påtruffet i det åpne rusmiljøet, og bortvist derfra av politiet to ganger i løpet av 2 dager. Han blir påtruffet en tredje gang med tilstrekkelige mengder narkotika til at politiet finner det klart at han driver med salg. Han blir bortvist og returnert til hjemlandet.

En uke senere er han tilbake i Norge og blir på ny pågrepet for salg av narkotika i det åpne rusmiljøet. Politiet forelegger saken for UDI for vurdering av utvisning med fremtidig innreiseforbud.

Ut fra fortalepunkt 24 i unionsborgerdirektivet, som er sitert ovenfor, virker det nærliggende å forutsette at det er det særlige behovet for vern om mindreåriges familieliv og mindreåriges særlige sårbarhet i sin alminnelighet, som ligger til grunn for det forsterkede vernet mot utvisning i unionsborgerdirektivet artikkel 28 nr. 3.

I tilfeller hvor en mindreårig er på kortvarig reise eller opphold i utvisningsstaten, og ikke har etablert seg der for arbeid eller opphold ut over tre måneder (for eksempel i forbindelse med studier eller arbeid), er det vanskelig å se noen grunn til at det skulle gjelde et forsterket vern mot utvisning, hvis utvisning heller ikke av andre grunner utgjør noe inngrep i familieliv eller etablert privatliv i utvisningsstaten.

Dermed er det også gode grunner for å anse at slike tilfeller som nevnt i eksemplene ovenfor, faller utenfor det forsterkede vernet i artikkel 28 nr. 3 og lovens § 122 annet ledd bokstav c.

Departementet er imidlertid ikke kjent med noen autoritativ tolkningsavklaring, eller noen andre tydelige kilder om dette spørsmålet.

Etter departementets vurdering skal det samtidig mye til for at spørsmålet vil komme på spissen, fordi det etter alternativ to i § 122 annet ledd bokstav c, uansett kan treffes vedtak om utvisning hvis dette er nødvendig av hensyn til barnets beste i henhold til barnekonvensjonen. Dette alternativet må anses å gi et tilstrekkelig handlingsrom i de

tilfellene hvor staten har behov for å reagere med utvisning av en mindreårig som ikke er etablert i Norge eller utøver familieliv her.

Dersom det er klare holdepunkter for at en mindreårig som kun er her på kortvarige opphold uten familien, planlegger å begå eller har begått slik kriminalitet som ellers kan føre til utvisning etter EØS-retten, vil som utgangspunkt også hensynet til barnets beste tilsi at den mindreårige bør tilbakeføres til familie eller ansvarlige omsorgsmyndigheter i hjemlandet. Dersom bortvisning heller ikke anses tilstrekkelig, fordi det ikke hindrer lovlig gjeninnreise, vil utvisning være et «nødvendig» tiltak for å ivareta hensynet til barnets beste.

Selv om det alltid er nødvendig med konkrete og individuelle vurderinger for å avgjøre hva som er nødvendig for å ivareta hensynet til barnets beste, mener departementet at det er hensiktsmessig å angi det utgangspunktet som her er nevnt i en instruks.

Dersom det er fare for at den mindreårige vil unndra seg iverksettelse av et vedtak om bortvisning eller utvisning, kan reglene om tvangsmidler i utlendingsloven kapittel 12 få anvendelse, også overfor en mindreårig. Det gjelder likevel særskilte skranker for pågripelse og frihetsberøvelse når utlendingen er mindreårig, se utlendingsloven § 106 c.

Instruks:

I tilfeller hvor en mindreårig EØS-borger ikke oppholder seg med familie eller utøver familieliv i Norge, eller har etablert seg for arbeid eller opphold her ut over tre måneder, og hvor det legges til grunn at den mindreårige er involvert i kriminalitet eller på annen måte utgjør en slik trussel mot offentlig orden eller sikkerhet at det ellers ville være grunnlag for utvisning, skal det legges til grunn at det som utgangspunkt vil være til barnets beste med utvisning, dersom dette anses nødvendig for å hindre gjeninnreise. Det skal likevel alltid foretas en konkret og individuell helhetsvurdering av hensynet til barnets beste.

Med hilsen

Sissel Leganger (e.f.)
avdelingsdirektør

Kenneth A. Baklund
spesialrådgiver

Kopi:
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Utlendingsnemnda